

Medale dla stulatek

REGION ▶ Stuletnie mieszkanki regionu, Helena Spalding z Górzna w powiecie brodnickim i Janina Górka ze Złotopola w powiecie lipnowskim odebrały w weekend z rąk członków zarządu województwa Anety Jędrzejewskiej medale Unitas Durat Palatinatus Cuiaviano-Pomeraniensis

Ich wręczenie jest kontynuacją akcji honorowania osób, które swoją pamięcią sięgają do początków odrodzonej ojczyzny, zorganizowanej z okazji ubiegłorocznej setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

– Dzieciństwo i młodość osób urodzonych w 1918 roku i wcześniej przypadły na czasy II Rzeczypospolitej i restytucji państwa, widzieli okropności II wojny światowej, uczestniczyli w powojennej odbudowie, pamiętają siermiężne czasy peerelu i wiosnę Solidarności. Ich pamięć, historie ich życia to żywe kroniki tamtych czasów. Tym cenniejsze, że przefiltrowane

przez osobiste losy i doświadczenia – mówi marszałek Piotr Całbecki.

W ubiegłym roku stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości członkowie zarządu i radni województwa honorowali „Rówieśników niepodległej”, czyli osoby urodzone w 1918 roku i wcześniej.

Najstarszą z osób, którym wręczono medal Unitas Durat była pani Emilia Brzączyk urodzona w 1910 roku w Danii, a obecnie mieszkająca w Toruniu, najmłodszy urodził się w pierwszych dniach restytucji naszej ojczyzny. Każdy z nich niesie ze sobą wyjątkową historię. Wielu prowadziło gospodarstwa rolne,

zajmowało się domem i wychowywaniem kolejnych pokoleń. Wśród stulatków są bohaterowie II wojny światowej, którzy walczyli w powstaniu warszawskim i na frontach Europy, odznaczani za męstwo i honor. Są świadectwem bogactwa historii ostatnich stu lat. Opowiedzieli nam o dziejach krawiectwa, cukiernictwa, fryzjerstwa, pielęgniarstwa, szkolnictwa, księgowości i handlu na terenach naszego regionu. Do tej pory niektórzy z nich są aktywni, czytają książki, interesują się życiem rodzinnym, a nawet zajmują się rzeźbiarstwem.

(ak), fot. Mikołaj Kuras

KALENDARIUM

Czwartek 27 czerwca

1581 – I wojna polsko-rosyjska: 30-tysięczna armia moskiewsko-tatarska spaliła kilkadziesiąt domów na przedmieściach Mohylewa, jednak 200 husarzy z rotę Marcina Kazanowskiego zaatakowało oblegających i powstrzymało dalszy atak, a następnie, po przybyciu odsieczy w postaci rotę Temruka Szymkowicza i rotę porucznika Halibeka, wyparła spod miasta.

1940 – Akcja AB: w lesie koło wsi Lubzina pod Ropczycami Niemcy rozstrzelali dużą grupę więźniów politycznych przywiezionych z więzienia na zamku w Rzeszowie (źródła podają liczbę 83 lub 104 osób). Wśród ofiar było m.in. 42 członków podziemnych organizacji młodzieżowych.

2007 – Obradujący w Nowej Zelandii Komitet Światowego Dziedzictwa UNESCO podjął decyzję o zmianie nazwy byłego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau na swej Liście Światowego Dziedzictwa na: Auschwitz-Birkenau. Niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady (1940–1945).

Piątek 28 czerwca

1972 – Papież Paweł VI wydał bullę *Episcoporum Poloniae coetus*, która normalizowała stosunki prawne między PRL a Watykanem oraz ustalała nowy kościelny podział administracyjny na Ziemiach Odzyskanych.

1987 – Niszczyciel ORP *Błyskawica* jako jedyny polski okręt został udekorowany Krzyżem Złotym Orderu Wojennego *Virtuti Militari*.

2011 – Na zdjęciach wykonanych przez Kosmiczny Teleskop Hubble'a został odkryty *Kerberos*, czwarty z pięciu znanych księżyców Plutona.

Sobota 29 czerwca

1956 – Po krwawym stłumieniu przez wojsko protestu poznańskich robotników premier PRL Józef Cyrankiewicz w wieczornym przemówieniu radiowym powiedział m.in.: Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewny, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie!

1980 – *Vigdís Finnbogadóttir* wygrała wybory prezydenckie na Islandii, zostając pierwszą demokratycznie wybraną kobietą-prezydentem na świecie.

1991 – Warszawska FSO zakończyła produkcję Fiata 125p.

Niedziela 30 czerwca

1651 – Powstanie Chmielnickiego: podczas bitwy pod Beresteczkiem doszło do szturmu głównych sił polskich dowodzonych osobiście przez króla Jana Kazimierza oraz jazdy prowadzonej do boju przez księcia Jeremiego Wiśniowieckiego, co doprowadziło do pogromu przeciwników i ucieczki chana Islama III Gireja i Bohdana Chmielnickiego. Ostateczny cios wojska polskie zadały Kozakom 10 lipca, na bagnach nad rzeką Płaszówką.

1941 – Atak Niemiec na ZSRR: Do Lwowa o godz. 4.30 rano, 7 godzin przed zajęciem miasta przez 1. dywizję strzelców górskich Wehrmachtu, wkroczył złożony z Ukraińców batalion „Nachtigall”. O 20:00 ukraińscy nacjonaliści ogłosili Akt odnowienia Państwa Ukraińskiego oraz powstanie rządu Jarosława Steckiego. Wydarzenia te toczyły się równolegle z pogromem Żydów lwowskich.

1959 – 17 osób zginęło (w tym 11 uczniów), a 210 zostało rannych po upadku amerykańskiego samolotu myśliwsko-bombowego North American F-100 Super Sabre na budynek szkoły podstawowej na japońskiej wyspie Okinawa. Pilot przeżył dzięki katapultowaniu się.

1983 – Z linii montażowej FSM w Bielsku Białej zjechała ostatnia Syrena.

Poniedziałek 1 lipca

1917 – W wojskowym zamachu stanu został obalony prezydent Republiki Chińskiej Li Yuanhong. Przywódca zamachowców Zhang Xun ogłosił krótkotrwałą restaurację monarchii i przywrócił na tron 11-letniego cesarza Puyi.

1921 – Założono Gdańską Giełdę Papierów Wartościowych i Dewiz.

1977 – Reprezentantka NRD Marlies Göhr ustanowiła w Dreźnie rekord świata w biegu na 100 m czasem 10,88 s. Jako pierwsza sprinterka w historii, przebiegając dystans 100 m w czasie poniżej 11 sekund.

Wtorek 2 lipca

1954 – Specjalna tajna izraelska Jednostka 131 rozpoczęła operację „Suzanna”, której celem było przeprowadzenie serii zamachów bombowych i sabotażowych w Egipcie, a w konsekwencji, poprzez spowodowanie wzrostu napięcia, zablokowanie wycofania wojsk brytyjskich i zerwanie związków amerykańsko-egipskich.

1969 – Aktor Bogumił Kobiela został ciężko ranny w wypadku samochodowym w Buszkowie koło Koronowa. W wyniku odniesionych obrażeń zmarł 10 lipca w szpitalu w Gdańsku.

2002 – Amerykański miliarder Steve Fossett jako pierwszy człowiek na świecie okrążył balonem Ziemię bez międzylądowania.

Środa 3 lipca

1862 – W Warszawie członek Organizacji Miejskiej Warszawy Ludwik Jaroszyński dokonał nieudanego zamachu na namiestnika Królestwa Polskiego, wielkiego księcia Konstantego Romanowa. Zamachowiec został schwytany, skazany na śmierć i stracony 21 sierpnia.

1943 – W odwecie za pomoc udzielaną partyzantom Niemcy dokonali pacyfikacji wsi Popówka na Podlasiu (36–37 zabitych, w tym 16 dzieci) i Majdan Stary na Zamojszczyźnie (75 zabitych).

1969 – Krótko po starcie eksplodowała radziecka rakietą nośna N1 mająca wynieść sztuczny satelitę Księżyca, co spowodowało rezygnację z planów wystrzelenia na Księżyc statku załogowego z Aleksiejem Leonowem, jeszcze przed amerykańską misją Apollo 11.